

Література

1. Большой Энциклопедический словарь / Глав. ред. А. М. Прохоров. 2002. Т. 2. 768 с.

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

Міщук Н. Й.¹, Дробик Н. М.¹, Саска Г. В.²

¹Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

²Гусятинський коледж ТНТУ імені Івана Пулюя

E-mail: mishchuk@chem-bio.com.ua

У зв'язку з входженням України до Європейського освітнього простору, основною метою вітчизняної професійної освіти стала підготовка кваліфікованого фахівця відповідного рівня й профілю, який є конкурентоспроможним на вітчизняному та світовому ринках праці, вільно володіє своєю професією, здатний до ефективної роботи зі спеціальності, готовий до постійного професійного саморозвитку і самовдосконалення, формування власної кар'єри, є відповідальним за результати своєї професійної діяльності, володіє соціальною й професійною мобільністю. У зв'язку із цими завданнями вищої педагогічної школи проблема формування професійно-педагогічних компетенцій фахівця виходить на перший план.

Під професійно-методичною компетентністю учителя біології ми розуміємо інтегративну особистісну характеристику фахівця, що визначає його прагнення і здатність (готовність) до успішної творчої (продуктивної) професійної діяльності, пов'язаної з постановкою та вирішенням проблем і завдань у сфері проектування, організації та управління навчально-виховним процесом з біології у загальноосвітніх навчальних закладах; усвідомлення фахівцем соціальної значимості та особистісної відповідальності за результати цієї діяльності й необхідність її постійного вдосконалення.

Прагнення вчителя до професійної діяльності ми безпосередньо пов'язуємо з його професійною спрямованістю, потребами, мотивами й цінностями, які визначають для нього значимість і зміст діяльності. Готовність до діяльності детермінується сформованими у майбутнього вчителя в процесі навчання здібностями. При цьому рівень сформованості здібностей залежить від якості знань, умінь і ступеня їх інтегрованості, від рівня розвитку мислення та інших пізнавальних процесів.

Змістовою основою професійно-методичної компетентності є міждисциплінарні знання й уміння вчителя, а також алгоритми їхнього застосування у діяльності. Комплексно вони повинні відповідати пріоритетам модернізації шкільної біологічної освіти. Однак ефективність формування змістової основи компетентності залежить від індивідуально-особистісних властивостей майбутнього вчителя: його здібностей, потреб і морально-вольових якостей. При цьому загальну спрямованість компетентності, як інтегративної характеристики особистості, визначають її професійно-орієнтовані цінності й мотиви.

Розуміння методичної компетентності як прагнення, готовності і здатності вчителя до професійної діяльності на рівні творчості визначає провідну роль в її структурі комунікативно-діяльнісного компонента. Саме він забезпечує взаємозв'язок і включення всіх інших елементів компетентності у діяльність щодо постановки і вирішення навчально-методичних проблем. Причому це вирішення немислиме поза інтеграцією знань, умінь та інших якостей особистості, їхнього синтезу й застосування в різних зв'язках і поєднаннях.